

DOKTORLARIN TOPLUMSAL İMAJI:
AFYON İLİNDE BİR ARAŞTIRMA
“The Image of Doctors in the Society: A Survey in Afyon”

Şuayıp ÖZDEMİR*

ÖZET

Bu çalışmada Afyon il merkezinden 360 kişiye uygulanan anket ile doktorların toplumsal imajının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Elde edilen sonuçlara Afyon halkının tıp doktorları imajı olumsuz sayılabilecek niteliktedir. Doktorların imajının oluşmasında 8 temel faktör belirleyici rol oynamaktadır. Bu faktörler önem sırasına göre şunlardır: Doktorların davranışları, doktorların hastaları hakkında tutumları, doktorların mesleki bilgileri, hasta ile ilgili durumlar, hastaların doktorlara yaklaşımı, doktorların gıyabında onlar hakkında konuşmalar, hastaların sağlık sistemi hakkındaki bilgileri ve doktorların kazançları.

Anahtar kelimeler: Doktor, imaj, hakla ilişkiler.

ABSTRACT

This paper investigates the attitudes of 360 Afyon city residents about the doctors. Findings suggest that people's perception about the doctors' image is negative. There are eight factors determine the attitudes of doctors' image. These are; doctors' behaviors, doctors' attitudes about the patients, job knowledge of doctors, specifications of patients, patients' intention about doctors, word of the mouth about doctors, patients' knowledge about healthcare system and earning of doctors.

Key words: Doctor, image, public relations.

* Yrd. Doç. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Öğretim Üyesi, Afyonkarahisar, (sozdemir@aku.edu.tr).

GİRİŞ

Hastanelerin gittikçe daha fazla oranda özel sektör tarafından işletiliyor olması, doktor hasta ilişkilerinin hastanelerarası rekabette hastalar lehine bir ilişki içine girmeleri beklentisini doğurmaktadır. Tıp dünyasında başaktör konumunda bulunan doktorlar Türkiye’de en uzun süre eğitim alan üniversitelilerdir. Meslek icabı sürekli yenilikleri takip etmeyi, başka bir deyişle kendini her zaman geliştirmeyi gerektirdiğinden dinamik bir yapıya sahip olmak zorundadır. Değişik alanlarda yapılan tıp kongreleri buna hizmet etmektedir. Ayrıca, sürekli olarak bir rahatsızlığın verdiği baskı altında bulunan insanlarla yüzyüze ilişki içinde bulunmaktadırlar. Bu durum hastalıkların bulaşma riskiyle beraber düşünüldüğünde doktorların işinin zorluğu konusunda fikir vermektedir.

Toplumda yer alan tıp doktorlarının insanlara davranış biçimleri önemlidir. Doktorlar, insanların sağlıklarını düzeltmeye olan katkıları nedeniyle toplumun en gözde meslek gruplarından birisini oluşturmaktadırlar. İnsanoğlunun en çok korktuğu şey olan ölümü erteleyici rol oynamaları ya da ölüme kadar geçen sürede rahat yaşama arzusunu büyük ölçüde doktorlar karşılamaktadırlar.

Tıp dünyasındaki gelişmeler başta medya olmak üzere değişik kanallardan sürekli sayılabilecek bir şekilde gündelik hayatımızın içine kadar girmektedir. Gazetelerde ameliyat sırasında hasta karnında unutulmuş gereçler, yanlış teşhis veya tedavi sonucu hayatını kaybeden ya da sakat kalan insanların medyada tuttuğu yer, doktorların toplumsal imajına zarar vermektedir. Konu tüm insanları ilgilendirmektedir. Çünkü şu ya da bu şekilde doktorlarla muhatap olmadan sağlıklı bir hayat sürmek mümkün görülmemektedir. Özellikle genç yaşlarda vücudun direncinin yüksekliği nedeniyle doktorlara yolu düşmeyen insanları belli bir yaştan sonra doktorlarla görüşmeye başlamakta ve yaşadıkları sağlık problemlerine çözümler aramaktadırlar.

TEORİK ÇERÇEVE

İmaj, bir nesnenin zihindeki nispi konumunu göstermektedir. Bir nesnenin diğerine göre daha güzel, daha iyi olarak değerlendirilmesi o nesnenin imajını ifade etmektedir. Bu nispi değerlendirmelerin temelinde tutumlar yatmaktadır. Olaylar ve nesnelere karşısında geliştirilen tutumların birleştirilmesiyle imaj oluşmaktadır. Bu bakımdan imaj, küçük tutum noktalarından oluşan fotoğraftır. Literatürde imaj, genel olarak halkla ilişkilerin bir konusu olarak ele alınmıştır. İşletmeler ve kamu kuruluşları istedikleri imajı oluşturabilmek için halkla ilişkiler faaliyeti yapmaktadırlar. Kamuoyunun kendilerini, işletmenin ya da kamu kuruluşunun istediği gibi algılamasını sağlamak için önemli kaynaklar ayrılmaktadır. Halkla ilişkiler

faaliyetleri her zaman başarıyla uygulanamamaktadır. Bu durumda kurumların ya da kişilerin istediklerinden farklı bir algılama ile farklı bir imaj oluşmaktadır. Bu durumu kısaca şu şekilde açıklamak mümkündür: Önemli olan nasıl görünmek istediğimiz değil, karşımızdakilerin bizi nasıl gördüğüdür”

Bir mesleğin temsilcisi olan doktorların hastalarla ilişkilerinde yaşanan olaylar, karşılıklı davranışlar, sözlü ya da sözsüz iletişim gibi her türlü ilişkiler sağlık hizmetlerinin kullanıcıları veya potansiyel kullanıcılarının tutumlarını oluşturmaktadır.

Sağlık hizmetlerinin kullanıcıları olarak hastalar ya da potansiyel kullanıcılar olarak sağlıklı insanlar tıp doktorlarının verdiği hizmetle ilgilenmektedirler. Doktor hasta ilişkisi, eskiden beri ilgi çeken bir konudur. Örneğin *The, Hak ve diğerleri* (2000), kanser hastaları ile doktorlar arasında ölümün konuşulmaması üzerine yapılmış gizli anlaşma olduğunu tespit etmişlerdir.

Fogartry (2001) yaptığı çalışmada doktor hasta ilişkisini değerlendirmiş; konuşma sayesinde hastaların davranışlarının, inançlarının, beklentilerinin, ve tecrübelerinin dinlenmesiyle onların kavrayış düzeyleri öğrenilebilir olduğunu, böylece hastaların çelişki gibi görülen davranışlarının anlaşılabilir hale geleceğini ifade etmiştir.

Fu-Chang’ (2001) modern hasta doktor ilişkisinin “hasta merkezli” cereyan ettiğini söylemektedir. Karşılıklı ilişkilerde doktorun hastalarına olumsuz davranışını bir hırsızlık olarak düşünmekte, aynı zamanda etik kurallara da aykırı bulmaktadır. Her hastaya özerk davranma, iyi davranma, adil davranma ve hastalara zarar vermemeyi doktorluğun etik ilkeleri arasında saymakta ve günlük hayatta da doktorlardan bu davranışlar beklendiğini ifade etmektedir. Hastanın aynı zamanda bir ailenin üyesi olduğunu ve ailesiyle ilişkilerde de dikkatli olmak gerektiğini anlatmaktadır.

Gulbrandsen (1997) hastaların doktorlarına daha fazla bilgi verebilmeleri için -özellikle psiko-sosyal problemi olan hastalarda- doktorlarına güvenmeleri gerektiğini ifade etmektedir. Bunun için doktorların hastaların güvenlerini kazanmaları gerekmektedir. Yine *Gulbrandsen’in* başka bir çalışmasına göre (1998), doktorlarla hastaların ilişkilerinde hastaların daha önce edindikleri sosyal tecrübelerin doktorlarıyla ilişkisine yansıdığını göstermektedir. En az altıncı muayeneye kadar doktorlar hastalarının değerlendirmelerine maruz kalmaktadırlar. Bu değerlendirmede hastanın yaşı ve cinsiyetiyle beraber doktorun cinsiyeti de hastaların doktorun sözünü dinlemesinde önemli rol oynamaktadır. Hastaların işlerine verdikleri dikkat, maddi sorunlar, altı aydan daha uzun

sürekli işsizlikler, aile içi şiddet, hastalığın verdiği sıkıntı, eğitimsizlik, doktorlarla ilişkilerinde hastaları etkilemektedir.

Gerber (1998), doktorların hastalarıyla kendi ilişkilerini nasıl değerlendirdiklerini araştırmıştır. Buna göre bu ilişkinin başarılı ya da başarısız olma şeklinde iki ihtimal söz konusudur. İlişkinin başarısız olduğu durumda doktorlar başarısızlık duygusunu

- İzole etmektedirler.
- Suçluluk duymakta, utanmakta ve kendilerini cezalandırmaktadırlar,
- Koruma mekanizması kurarak inkar etme,
- Yaşadıklarının anlamsızlığına inanmaktadırlar.

Başarı duygusunu ise;

- Toplumla paylaşma,
- Kendini topluma kabul ettirme ve tedavi konusunda kendini güçlü hissetme,
- Tedavide yeni bakış açıları açıklama,
- Daha önce düşünmediği görmediği, farketmediği bilgileri farketme ve kazanma,
- Yeniden doğmuş gibi olma, yenilenme ve geleceğe umutla bakma şeklinde yaşamaktadırlar.

Bu çalışmada doktor hasta ilişkisine tepeden bir bakışla doktorların toplumsal imajının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Böylece tıp doktorlarının imajlarının olumsuz olmasına neden olan faktörler, pazarlama disiplini bakış açısıyla incelenmiş olacaktır. Elde edilen sonuçlarla sağlık hizmeti veren kuruluşların doktor imajını oluşturmada kullanabilecekleri değişkenler ve etkileri ortaya çıkarılacaktır.

YÖNTEM ve ÖRNEKLEM

Türk toplumunda tıp doktorlarının toplumsal imajının nasıl olduğunu belirlemek üzere yapılan araştırmada demografik özelliklerin dışında; yargı ifade eden 5'li Likert ölçeğinde 26 tutum sorusundan oluşan bir soru formu kullanılmıştır. Bu yargıların 11 tanesi olumsuz 15 tanesi de olumlu yargı cümlelerinden oluşmaktadır. Genç yaşta insanların doktorlarla yeteri kadar muhatap olmadıkları düşünülerek örneklem 20 yaş üstü kişilerden oluşturulmuştur. Araştırma sadece Afyon il merkezinde yaşayan insanların düşüncelerini yansıtmaktadır. Bu araştırma sonuçları doktorluk mesleğini değil Afyon il merkezinde faaliyet gösteren tıp doktorlarının imajını

göstermektedir. Çalışmadan elde edilen sonuçları mesleğin geneli hakkında geçerli olduğunu söylemek için örneklem yeterli değildir. Bunun için daha büyük ve ülke çapında bir çalışma evreni oluşturmak gereklidir.

Örneklem 360 kişiden oluşmaktadır. Katılımcılarla evlerinde yüzyüze anket yapılmıştır. Örneklem yöntemi olarak zümrelere göre örneklem yöntemi kullanılmıştır. Örneği oluşturan kişinin %3,5'i okuma yazma bilmeyenler; %53'ü ilköğretim; %29'u lise mezunu ve %14,5'i de üniversite eğitimi almış kişilerden oluşmaktadır. Örneklemde yer alan katılımcıların %57'sini erkekler %43'ünü ise kadınlar oluşturmaktadır. Örneklemde yer alan katılımcıların %79'u evli, %15'i bekar. Araştırmaya dahil olan katılımcıların meslekleri esnaf (%15,2), memur (%21,1), işçi (9,9), ev kadını (%22,1), serbest meslek sahibi (%13,1), emekli (%9,3), çiftçi (%3,5) ve diğerlerinden oluşmaktadır. Araştırmaya katılanların bağlı oldukları sağlık sigortalarının dağılımı da aşağıda görüldüğü gibidir.

Tablo 1. Örneklen hakkında bilgiler

Katılımcıların Sağlık Sigortası durumları	Katılımcıların Sağlık Sigortası durumları		Bir sağlık problemi yaşadığınızda hangisine gidiyorsunuz?		
	Sayı	%	Sayı	%	
Cevap vermeyen	2	,6	Cevap vermeyen	1	,3
Sağlık sigortası olmayan	46	12,8	Sigorta hastanesi	89	24,7
SSK	117	32,5	Devlet hastanesi	156	43,3
Emekli sandığı	89	24,7	Üniversite hastanesi	43	11,9
Bağkur	92	25,6	Sağlık ocağı	14	3,9
Özel sağlık sigortası	14	3,9	Özel hastane	57	15,8
TOPLAM	360	100,0	TOPLAM	360	100,0

Katılımcıların tıp doktorları hakkındaki düşünceleri daha ziyade sağlık problemlerini çözmek için müracaat ettikleri sağlık kuruluşlarına bağlı olduğu için, sağlık sigortasının kaynağının, tıp doktorları hakkındaki düşünceleri belirlemede etkili olabileceği düşünülmektedir. Başvurulan

sağlık kuruluşunun hangisi olduğunu bilmek katılımcıların hangi doktorlar hakkında fikir bildirdiklerini bilmek açısından önemlidir. Tablo 1’de katılımcıların bağlı oldukları sağlık sigortası kurumlarının ve sağlık problemi yaşamaları durumunda başvuracakları kuruluşların dağılımı görülmektedir. Buna göre katılımcılar herhangi bir sağlık problemi olması durumunda en çok devlet hastanesine başvururlarken, sırasıyla SSK hastaneleri ikinci sırada olmak üzere, özel hastaneler, üniversite hastaneleri ve sağlık ocakları bu sırayı takip etmektedir.

BULGULAR

Hep sıkıntılı ve moralsiz insanlarla görüşen ve onların sıkıntılılarına çözüm aramada bir kurtarıcı olarak görülen doktorlar hastalarıyla ilişkilerinde ne derecede başarılıdır? Toplumun en iyi eğitim almış kişilerinden oluşmuş bu topluluğun hizmet verici sıfatıyla bu konuda ne kadar başarılıdır? Bu hizmeti kullanan kişiler tarafından nasıl algılanmaktadır? Bu soruların cevabı verildiğinde doktorların imajları ölçülmüş olacaktır. Bir meslek grubunun imajını ölçmek için elbette onların hedef kitlelerinin değerlendirmelerine başvurmak gerekecektir. Çünkü “önemli olan insanın karşı tarafa nasıl görünmeye çalıştığı değil, onların nasıl gördükleridir.” İmaj aslında olan bir şey değildir. İmaj insanların zihninde yaptıkları bir konumlandırmadan ibarettir. Bu açıdan bu çalışmada yapılan değerlendirmelerin sadece katılımcıların algılamaları olduğu unutulmamalıdır. Ancak bu algılamalar toplumun bir meslek grubu hakkındaki değer yargılarını göstermesi bakımından önem taşımaktadır.

a) Tıp Doktorlarının İmajı

Tıp doktorları, diğer sektörlerden farklı olarak hizmet sağlayıcılar olarak alternatifsiz olarak görülmektedir. Özellikle gelir düzeyi düşük olan bir toplum kesimlerinde yaşayan insanların fazla seçenekleri yoktur. Küçük yerleşim yerlerinde bir dalda ihtisas yapmış doktor sayısının azlığı, sağlık sigortası nedeniyle belli doktorlara kanalize edilmiş hastalar, seçme şansını kaybetmektedirler.

Kötü örneklerin hakkındaki haberlerin toplumda daha hızlı yayıldığı göz önüne alınırsa bu gibi örneklerin sayısının az olması durumunda bile konunun araştırılmaya değer olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

Tablo 3’te yer alan 25 ifadeden 16’sına verilen cevapların ortalamaları doktorlar hakkındaki tutumların olumsuz olduğunu göstermektedir. Katılımcılar, doktorların, hastaları ile yeteri kadar ilgilenmediklerini, ancak özel muayenehanede görüşmenin ilgiyi artırdığını ifade etmektedirler. Özel muayenehanede verilen vizite ücreti rüşvet olarak algılanmamaktadır. Katılımcılar, doktorların hak ettiklerin fazla itibar gördüklerini düşünmektedirler.

Tablo 3. Katılımcıların Doktorlara İlişkin Tutumları

N=360	Ortalama	Standart sapma
Özel muayenehanesinde görüştüğüm doktorlar hastalığımla daha yakından ilgileniyorlar*	1,325	0,5757
Doktorlar toplum içinde hak ettiklerinden daha fazla itibar görüyorlar*	2,475	1,1775
Doktorlar hastaları ile yeteri kadar ilgilenmiyorlar*	2,5083	1,1295
Doktorlar para için hastaları görüşüyorlar*	2,5833	1,196
Doktorlar hastalarını aşağılıyorlar*	2,6028	1,0896
Doktorlar hastalarının zaaflarından yararlanarak daha fazla para kazanmak istiyorlar*	2,7472	1,1896
Doktorlar kibirli insanlardır*	2,9861	1,155
Doktorlar hastalarını müşterileri olarak görüyorlar*	2,1333	1,1773
Şimdiye kadar karşılaştığım doktorlar işlerini iyi yapıyorlar*	3,1056	1,127
Rahatsızlığım konusunda yeterince bilgilendiriyorlar*	3,1139	1,3397
Doktorlar muayenelerinde her zaman yeterli özeni gösteriyorlar*	3,1778	1,263
Doktorlar hak ettiklerinden daha az para kazanıyorlar*	3,225	1,1951
Doktorlar hastalarına baştan savma ilaçlar yazıyorlar*	3,2611	1,1771
Doktorlar alçak gönüllü insanlardır*	3,275	1,1143
Her hastaya eşit davranıyorlar*	3,7917	1,1958
Doktorlar bilmedikleri konularda karar veriyorlar*	2,9278	1,0971

Sağlık sektöründe en iyi çalışan kişiler doktorlardır	2,8222	1,1738
Doktorlardan gelecekte sağlığımı etkileyecek konularda bilgi vermesini beklerim	1,4556	0,7106
Doktor benimle konuşunca kendimi daha iyi hissediyorum	1,8722	0,9819
Doktorlar hastaları vasıtaları ile kendi reklamlarını yapmış oluyorlar	1,9389	0,9121
Tanıdıklarımın tavsiye ettiği doktorlara gitmeyi tercih ederim	2,0139	1,0931
Hastanede çalışan doktorların muayenelerinde hastalarından ücret almaları rüşvettir.	2,9278	1,4222
Doktorlara söylemek istediklerim olduğu halde çekiniyorum	3,6917	1,3297
Doktora gitmekten korkuyorum	3,7611	1,3838
Doktorlardan muayene sonucunda sadece reçete yazmasını beklerim	3,7889	1,2841
5 Reddediyorum 4 Katılmıyorum 3 Karasızım 2 Katılıyorum 1 Kesinlikle katılıyorum *Olumsuz tutumlar		

Katılımcılara göre doktorlar hastalarını müşterileri olarak görmekte ve onlarla para için görüşmektedirler. Her hastaya eşit davranmamaktadırlar. Yine katılımcılara göre doktorlar, alçak gönüllü değil; kibirli insanlardır ve hastalarını aşağılamaktadırlar. Katılımcılar doktorların işlerini iyi yapmadığını, hastalarını yeterince bilgilendirmediğini ve muayenelerinde yeterli özeni göstermediklerini, baştan savma ilaç yazdıklarını düşünmektedirler. Katılımcılar doktorların hak ettiklerinden daha az para kazandıkları fikrine katılmamaktadırlar.

Geriye kalan 7 yargı ise doğrudan meslek ile ilgili tutumları değil katılımcıların beklentilerini ölçmektedir. Buna göre katılımcılar doktorlardan sadece reçete yazmalarını değil; aynı zamanda bilgilendirme ve kendileriyle konuşulmasını beklemektedirler.

b) İmajın belirleyicileri

Katılımcıların görüşüne sunulan 25 tutum sorusuna verilen cevaplar arasındaki korelasyonlara bağlı olarak yapılan ve 25 değişkenden daha az sayıda fakat daha belirleyici değişkenler elde etmeyi amaçlayan faktör analizi sonucunda 25 değişken yerini; daha açıklayıcı 8 değişkene bırakmıştır. Faktör analizi yapmadan önce elde verilerin faktör analizine uygun olduğu (KMO=0,79) ve örneklemin yeterli olduğu (Barlett test <0,05) tespit edilmiştir. Analizde Varimax rotasyonlu temel bileşenler analizi yöntemi kullanılmıştır.

Analizden elde edilen 8 değişken hasta-doktor arasında yaşanan ilişkilerin % 58'ini açıklamaktadır. Geri kalan kısmı bu çalışmada yer almayan başka değişkenler tarafından belirlenmektedir. Elde edilen değişkenler doktor hasta ilişkisini açıklamadaki katkı sırasına göre Tablo 4'te yer almaktadır.

Doktorların davranışları

Tıp doktorlarının toplumsal imajının oluşumuna en büyük katkıyı doktorların davranışları yapmaktadır. Hasatları bilgilendirmeleri, onlara gösterdikleri özen, hastalar arası eşit davranma ya da davranmama, hastalarına gösterdikleri ilgi ve davranış biçimleri doktorluk mesleğinin imajının oluşmasında en önemli faktör durumundadır.

Doktorların hastaları hakkında algılanan tutumları

Doktorların doğrudan hastalara karşı davranış olarak yansımayan bakış açılarının algılanışı imajı oluşturan ikinci büyük faktörü oluşturmaktadır. Burada doktorların sahip olduğu ifade edilen tutumlar katılımcılar tarafından tıp doktorlarının sahip olduğu algılanan tutumlardır. Bu tutumların gerçekte var olup olmadığı ayrı bir konudur. Halkla ilişkiler yaklaşımına göre “imajı oluşturan kişinin nasıl görünmek istediği değil, onun karşdakiler tarafından nasıl algılandığıdır.”

Doktorların mesleki bilgileri

Doktorların işlerini yapmada gösterdikleri özen, sahip oldukları bilgileri ve imkanları kullanma yöntem ve amaçları, sağlık sektörü çalışanları içindeki algılanışları imajı oluşturan üçüncü etkili faktör durumundadır.

Doktorlar hakkında önyargı

Doktorlarla ilgili tutumların belirleyicilerinden birisi de katılımcıların sebebi ne olursa olsun doktorlarla ile ilişkiye girmekten kendilerinin uzak durmalarıdır. Doktorlar, toplumsal mitlerle ya da kulaktan kulağa iletişim yoluyla imaj oluşturmaktadır. Daha sonra bu imaj doktordan çekinmeyi ve uzak durmayı getirmektedir.

Tablo 4. Doktor hasta ilişkilerinin temel belirleyicileri

Faktörler ve bileşenler	Faktöre Katkı	Faktör Yüğü
Faktör 1. Doktorların davranışları		11,640
Rahatsızlığım konusunda yeterince bilgilendiriyorlar	,707	
Doktorlar muayenelerinde her zaman yeterli özeni gösteriyorlar	,697	
Her hastaya eşit davranıyorlar	,673	
Şimdiye kadar karşılaştığım doktorlar işlerini iyi yapıyorlar	,641	
Doktorlar hastalarını bazen aşağılıyorlar	-,483	
Doktorlar hastaları ile yeteri kadar ilgilenmiyorlar	,440	
Faktör 2. Doktorların hastaları hakkında tutumları		8,128
Doktorlar hastaları vasıtaları ile kendilerini tanıtmış oluyorlar	,677	
Doktorlar para için hastaları görüşüyorlar	,627	
Doktorlar kibirli insanlardır	,578	
Doktorlar hastalarını müşterileri olarak görüyorlar	,454	
Faktör 3. Doktorların mesleki bilgileri		7,483
Doktorlar bilmedikleri konularda karar veriyorlar	,741	
Doktorlar hastalarına baştan savma ilaçlar yazıyorlar	,612	
Doktorlar hastalarının zaaflarından yararlanarak daha fazla para kazanmak istiyorlar	,466	
Sağlık sektöründe en iyi çalışan kişiler doktorlardır	,362	

Faktör 4. Doktorlar hakkında önyargı		7,120
Doktora gitmekten korkuyorum	,731	
Doktorlara söylemek istediklerim olduğu halde çekiniyorum	,688	
Faktör 5. Beklentiler		6,256
Özel muayenehanesinde görüştüğüm doktorlar hastalığımla daha yakından ilgileniyorlar	,620	
Doktorlar toplum içinde hak ettiklerinden daha fazla itibar görüyorlar	,566	
Doktorlardan gelecekte sağlığımı etkileyecek konularda bilgi vermesini beklerim	,528	
Faktör 6. Doktorların gıyabında onlar hakkında konuşmalar		6,196
Çocuklarımızı doktorlar iğne yapar diye korkuturuz	,764	
Tanıdıklarımın tavsiye ettiği doktorlara gitmeyi tercih ederim	,662	
Faktör 7. Sağlık sisteminin işleyişi hakkındaki bilgi		6,122
Hastanede çalışan doktorların muayenehanelerinde hastalarından ücret almaları rüşvettir.	,692	
Doktorlardan muayene sonucunda sadece reçete yazmasını beklerim	,690	
Faktör 8. Doktorların kazançları		5,153
Doktorlar hak ettiklerinden daha az para kazanıyorlar	,858	
		58,098

İnsanların doktorlara yaklaşımı

Hastaların doktorlardan beklentileri onları nasıl algıladıkları ve doktorlarla ilişki kurmada kullanabilecekleri imkanlar doktorlar hakkındaki tutumlarını belirlemektedir. Bir kurtarıcı olarak, şifa dağıtıcı olarak ya da “bir bilen” olarak ilgi göstermesi, toplum içindeki itibarları doktorların diğer insanların zihnindeki nispi konumunu belirlemektedir.

Doktorların gıyabında onlar hakkında konuşmalar

Çocukluktan itibaren ortada doktor yokken onlar hakkında geçen konuşmalar doktorlar lehine veya aleyhine tutum oluşmasını sağlamaktadır. Kulaktan kulağa iletişim yoluyla edinilen bilgilerin doktorluk mesleğinin imajının oluşmasında etkili olduğu görülmektedir.

Sağlık sisteminin işleyişi hakkındaki bilgi

Sağlık konusunda bilgili olan kişiler sadece kendilerine faydalı olacak ilacı yazmalarını beklemektedir. Başka bir şekilde doktorların daha fazla kazanç elde etmek amacıyla kullandıkları yöntemlerin farkına varmış olmaları onların doktorlar hakkındaki tutumlarının belirleyicisi olmaktadır.

Doktorların kazançları

Doktorluk mesleği hakkında yapılan kazanç ile ilgili konuşmalar hastaların doktorlar hakkındaki kanaatlerinin bir başka belirleyicisidir.

SONUÇ

Tıp doktorları ile toplum ve bireyleri arasındaki iletişim doktorların imajını oluşturmaktadır. Bu iletişimde her iki tarafın da karşı tarafa iletecekleri mesajlar vardır. Tıp doktorlarının hastalarla arasındaki ilişkiler hep düzenlenmeye çalışılmıştır.

Tutum sorularına verilen cevaplardan elde edilen sonuçlara göre doktorlar hakkındaki Afyon halkının tutumları genel olarak olumsuzdur. Bir meslek grubu hakkındaki değerlendirmelerin genel anlamda olumsuz olması önemlidir.

Bu olumsuzluğun nedeni olabilecek 8 temel faktör tespit edilmiştir.: Doktorların davranışları, doktorların hastaları hakkında tutumları, doktorların mesleki bilgileri, hasta ile ilgili durumlar, hastaların doktorlara yaklaşımı, doktorların gıyabında onlar hakkında konuşmalar, hastaların sağlık sistemi hakkındaki bilgileri ve doktorların kazançları. Bu 8 faktörün katılımcıların bu konudaki görüşlerinin %58'ini oluşturduğu dikkate alınmalıdır. Başka bir deyişle bu (faktöre dikkat etmek doktorluk mesleğinin olumsuz imajını büyük ölçüde belirliyor olmasına rağmen başka faktörlerin varlığı da unutulmamalıdır. Bundan sonraki çalışmalarda geriye kalan faktörler tespit edilerek meslek imajına olumlu katkıda bulunmak üzere tedbirler alınabilir.

KAYNAKÇA

- Fogarty, Colleen. T. (2001). "Examining the Influence of Physicians in the Lives of Patients Over Time: Taking a History of the Doctor-Patient Relationship". (*Families, Systems & Health: The Journal of Collaborative Family HealthCare*), Summer2001, Vol. 19 Issue 2, s.221-227.
- Fu-Chang, Daniel. (2001) "A Confucian reflection on personhood". (*Journal of Medical Ethics*), Feb2001, Vol. 27 Issue 1, s. 44-51.
- Gerber, Lane A. (1990). "Transformations in self-understanding in surgeons whose treatment efforts were not successful". (*American Journal of Psychotherapy*), Jan90, Vol. 44 Issue 1, s. 75-85.
- Gulbrandsen, Pal ve Fugelli, Per. (1998). "Influence of social problems on management in general practice: Multipractice questionnaire survey". (*BMJ: British Medical Journal*), 07/04/98, Vol. 316 Issue 7150, s. 28-33.
- Gulbrandsen, Pal; Hjortdahl, Per (1997). "General practitioners' knowledge of their patients' psychosocial problems: Multipractice..." (*BMJ: British Medical Journal*), 04/05/97, Vol. 314 Issue 7086, s. 1014-10119.
- The, Anne-Mei; Hak, Tony; Koeter, Gerard; van der Wal, Gerrit. (2000). "Collusion in doctor-patient communication about imminent death: an ethnographic study". (*BMJ: British Medical Journal*), 12/02/2000, Vol. 321 Issue 7273, p1376, 6p.